

ΤΟ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΕΦΕΤΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Τμήμα 17^ο Τριμελές

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, στις 22 Οκτωβρίου 2020, με δικαστές: Παναγή Κουτρίκη, Πρόεδρο Εφετών Δ.Δ., Δημήτριο Χ. Τοπάλογλου και Μαρία Δραζιώτη – Εισηγήτρια, Εφέτες Δ.Δ., και γραμματέα τη Γρηγορία Βασιλοπούλου, δικαστική υπάλληλο,

για να δικάσει την από 24.12.2008 και με αριθμούς καταχώρησης ΠΡ 589/24.12.2008 και ΠΡ1369/9-12-2019 προσφυγή,

της εταιρείας με την επωνυμία «BP Ελλάς Εμπορία Πετρελαιοειδών Α.Ε. » και ήδη «Ελληνικά Καύσιμα Ορυκτέλαια Μονοπρόσωπη Ανώνυμος Βιομηχανική και Εμπορική Εταιρεία», που εδρεύει στο Μαρούσι Αττικής (οδός Χειμάρας, αρ. 8 Α), εκπροσωπείται νόμιμα και παραστάθηκε με τον πληρεξούσιο δικηγόρο Δημήτριο Ρούσση,

κατά της Επιτροπής Ανταγωνισμού, που εδρεύει στην Αθήνα (οδός Κότσικα αρ. 1Α), εκπροσωπείται νόμιμα και παραστάθηκε με τον πληρεξούσιο δικηγόρο Κωνσταντίνο Γώγο.

Κατά τη συζήτηση οι διάδικοι ανέπτυξαν τους ισχυρισμούς τους και ζήτησαν όσα αναφέρονται στα πρακτικά.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το Δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη.

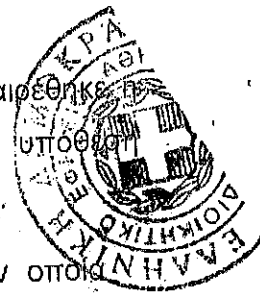
Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφθηκε κατά το νόμο

1. Επειδή, η κρινόμενη προσφυγή νόμιμα εισάγεται σε συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου κατόπιν της δημοσίευσης της 1770/2019

Αριθμός Απόφασης: 2694/2021

απόφασης του Συμβουλίου της Επικρατείας, με την οποία αναιρέθηκε η απόφαση 1494/2011 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών και η υπόθεση παραπέμφθηκε στο εν λόγω Δικαστήριο για νέα νόμιμη κρίση.

2.Επειδή, με την κρινόμενη προσφυγή, για την οποία καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο (βλ. το 10977/5.5.2009 διπλότυπο εισπραξής της Δ.Ο.Υ. ΦΑΕΕ Αθηνών και το 1067306 ειδικό έντυπο παραβόλου σειράς Α'), και το παραδεκτώς κατατεθέν από 6.10.2020 δικόγραφο προσθέτων λόγων, που επιδόθηκε νομίμως στην καθής Επιτροπή με την Ε- 2638/6.10.2020 έκθεση επίδοσης του δικαστικού επιμελητή του Εφετείου Αθηνών, η προσφεύγουσα εταιρεία, με την επωνυμία «BP Ελλάς Εμπορία Πετρελαιοειδών Α.Ε.» [στη συνέχεια «Ελληνικά Καύσιμα Ανώνυμη Εμπορική Εταιρεία» (Hellenic Fuels SA) και ήδη «Ελληνικά Καύσιμα Ορυκτέλαια Ανώνυμος Βιομηχανική και Εμπορική Εταιρεία»], ζητεί παραδεκτώς την ακύρωση ή τροποποίηση της 421/V/20.11.2008 απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού, με την οποία διαπιστώθηκε ότι παρέβη το άρθρο 1 του ν. 703/1977 και το άρθρο 81 παρ. 1 ΣυνθΕΚ, λόγω εναρμονισμένης πρακτικής με την εταιρεία «SHELL HELLAS Α.Ε. Πετρελαιοειδών και Χημικών Προϊόντων», με αντικείμενο τον καθορισμό τιμών στη σχετική αγορά της απλής αμόλυβδης βενζίνης, υποχρεώθηκε να παύσει την προαναφερόμενη παράβαση και να παραλείπει αυτή στο μέλλον, να υπολογίζει και να χορηγεί τις εκπτώσεις στις επιχειρήσεις λιανικής εμπορίας, με τις οποίες συναλλάσσεται ξεχωριστά και ανεξάρτητα, με την απειλή χρηματικής ποινής 10.000 ευρώ για κάθε ημέρα μη συμμόρφωσης και επιβλήθηκε σε βάρος της, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 9 παρ. 1 και 2 του ν. 703/1977, πρόστιμο ύψους 30.066.585 ευρώ για τη συμμετοχή της στην εναρμονισμένη πρακτική. Εξάλλου, πρέπει να επιστραφούν στην προσφεύγουσα, κατ' άρθρο 277 παρ. 11 του ΚΔΔ, τα υπερβάλλοντα ποσά παραβόλου που καταβλήθηκαν αχρεωστήτως (δυνάμει του 22455/20.10.2020 διπλότυπου εισπραξής της Δ.Ο.Υ. ΦΑΕΕ Αθηνών και των 1067303 -7305 ειδικών εντύπων παραβόλου σειράς Α),

Αριθμός Απόφασης: 2694/2021

ανεξαρτήτως της έκβασης της δίκης.

3. Επειδή, στο άρθρο 1 παρ.1 του ν.703/1977 «περί ελέγχου μονοπωλίων και ολιγοπωλίων και προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού» (Α 278), όπως ίσχυε κατά τον εν προκειμένω κρίσιμο χρόνο, ορίζεται ότι: «1. Απαγορεύονται πάσαι αι συμφωνίαι μεταξύ επιχειρήσεων, πάσαι αι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και οιασδήποτε μορφής ενηρμονισμένη πρακτική επιχειρήσεων, αι οποίαι έχουν ως αντικείμενον ή αποτέλεσμα την παρακώλυσιν, τον περιορισμόν ή την νόθευσιν του ανταγωνισμού ιδία δε αι συνιστάμεναι εις: α) τον άμεσον ή έμμεσον καθορισμόν των τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής, β) τον περιορισμόν ή τον έλεγχο της παραγωγής, της διαθέσεως, της τεχνολογικής αναπτύξεως ή των επενδύσεων, γ) την κατανομήν αγορών ή των πηγών εφοδιασμού, δ) την, κατά τρόπο δυσχεραίνοντα την λειτουργίαν του ανταγωνισμού, εφαρμογήν εν τω εμπορίω άνισων όρων δι' ισοδυνάμους παροχάς, ιδία δε την άδικαιολόγητον άρνησιν πωλήσεως, αγοράς ή άλλης συναλλαγής, ε) την εξάρτησιν συνάψεως συμβάσεως εκ της παρά των αντισυμβαλλομένων αποδοχής προσθέτων παροχών, αι οποίαι κατά την φύσιν των ή συμφώνως προς τας εμπορικάς συνηθείας, δεν συνδέονται μετά του αντικειμένου των συμβάσεων τούτων». Περαιτέρω, στο άρθρο 81 παρ.1 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα (πρώην άρθρο 85) ορίζονται τα εξής: «1. Είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά και απαγορεύονται όλες οι συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων, όλες οι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και κάθε εναρμονισμένη πρακτική, που δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και που έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή την νόθευση του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς και ιδίως εκείνες οι οποίες συνίστανται: α) στον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό των τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής, β) στον περιορισμό ή στον έλεγχο της παραγωγής, της διαθέσεως της τεχνολογικής αναπτύξεως ή των επενδύσεων, γ) στην κατανομή των αγορών ή των πηγών εφοδιασμού, δ) στην εφαρμογή άνισων όρων επί ισοδυνάμων παροχών, έναντι των εμπορικώς συναλλασσομένων, με αποτέλεσμα να περιέρχονται αυτοί σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό,

Αριθμός Απόφασης: 2694/2021

ε) στην εξάρτηση της συνάψεως συμβάσεων από την αποδοχή, εκ μέρους των συναλλασσομένων, πρόσθετων παροχών που εκ φύσεως ή σύμφωνα με τις εμπορικές συνήθειες δεν έχουν σχέση με το αντικείμενο των συμβάσεων αυτών»

4. Επειδή, κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 703/1977 και του άρθρου 81 παρ. 1 της Συνθήκης ΕΚ, απαγορεύεται κάθε συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική μεταξύ επιχειρήσεων που έχει ως αντικείμενο τον περιορισμό, την παρεμπόδιση ή τη νόθευση του ανταγωνισμού (κατά την διάταξη του δικαίου της ΕΕ, με την πρόσθετη προϋπόθεση ότι η συμφωνία δύναται να επηρεάσει ουσιωδώς το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών), ασχέτως των αποτελεσμάτων της (ΣτΕ 2365, 2007/2013 7μ., 2780/2012 7μ., αποφάσεις ΔΕΚ της 8.7.1999, C- 49/92 P, Επιτροπή κατά Anic Partecipazioni, σκ. 99 και 122 - 124, της 20.11.2008, C-209/07, Beef Industry Development Society Ltd. κλπ, σκ. 15 - 16, απόφαση ΔΕΕ της 7.2.2013, C-68/12, Slovenska Sporitel'a, σκ. 17) ή της μη εφαρμογής της στην πράξη (ΣτΕ 2365, 2007/2013 7μ., 2780/2012 7μ., απόφαση ΔΕΚ της 11.7.1989, C-246/86, Belasco κατά Επιτροπής, σκ. 15) ή του εάν επιδιώκεται με αυτήν και κάποιος νόμιμος σκοπός (2365, 2007/2013 7μ., πρβλ. αποφάσεις ΔΕΚ της 20.11.2008, C-209/07, Beef Industry Development Society Ltd. κ.λπ., σκ. 21, της 6.4.2006, C-551/03 P, General Motors BV κατά Επιτροπής, σκ. 64, και απόφαση ΠΕΚ της 27.7.2005, T-49/02 κ.λπ., Brasserie nationale κλπ. κατά Επιτροπής, σκ. 85). Ειδικότερα εάν από το περιεχόμενο της απόφασης ενώσεως επιχειρήσεων, μπορεί να συναχθεί ότι αυτή έχει ως αντικείμενο τον περιορισμό, την παρεμπόδιση ή τη νόθευση του ανταγωνισμού, παρέλκει, ως αλυσιτελής, η περαιτέρω έρευνα και απόδειξη κινδύνου βλάβης των καταναλωτών ή επελεύσεως άλλων, συγκεκριμένων αποτελεσμάτων, εν δυνάμει βλαπτικών για τον ανταγωνισμό. Έτσι, η διαπίστωση ότι η απόφαση έχει αντικείμενο βλαπτικό για τον ανταγωνισμό δεν μπορεί να ανατραπεί ούτε από ενδείξεις ότι δεν είχε κανένα αποτέλεσμα εντός της αγοράς ή ότι δεν είχε άμεση επίδραση επί των τιμών, ούτε από το ότι οι ενδιαφερόμενοι εξασφάλισαν ταυτοχρόνως, δια

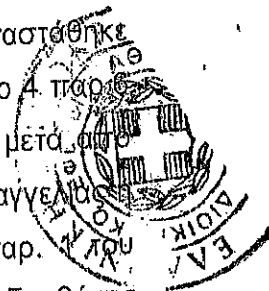

Αριθμός Απόφασης: 2694/2021

της πρακτικής αυτής, ορισμένα πλεονεκτήματα ως προς τον ανταγωνισμό. Για τους ίδιους λόγους, κατ' αρχήν, δεν απαιτείται, από άποψη διαπιστώσεως της παραβάσεως, ειδική οικονομική ανάλυση για τις συνθήκες της οικείας αγοράς, ούτε για τον προσδιορισμό της, δοθέντος, άλλωστε, ότι τα ίδια τα μέρη, με την απόφαση που λαμβάνουν, κατασκευάζουν τεχνητά μια ιδιαίτερη, απομονωμένη, αγορά, στεγανοποιημένη από την ομαλή λειτουργία των κανόνων του ανταγωνισμού (ΣτΕ 1677/2014, 1324/2013, 2780/2012 επταμ., με περαιτέρω παραπομπές σε νομολογία). Περαιτέρω, εναρμονισμένη πρακτική στοιχειοθετείται αν μπορεί να πιθανολογηθεί ότι μια συγκεκριμένη συμπεριφορά (π.χ. πολιτική τιμών, εκπτώσεων, συμπεριφορά έναντι πελατών, προμηθευτών κλπ) δεν είναι αποτέλεσμα αυτόνομης επιχειρηματικής πρακτικής, που προσανατολίζεται σε νέες οικονομικές συνθήκες, αλλά συνέπεια μιας με οποιονδήποτε τρόπο συντελούμενης συνεννόησης με άλλες επιχειρήσεις. Εξάλλου, η ύπαρξη παράλληλης συμπεριφοράς, που στοιχειοθετείται όταν μια επιχείρηση αντιγράφει εμπορικά τη συμπεριφορά της ανταγωνίστριας της, ώστε να την ανταγωνιστεί καλύτερα στην ελεύθερη αγορά και να κερδίσει μερίδιο των αγοραστών, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως απόδειξη εναρμονισμένης πρακτικής, παρά μόνον όταν η ύπαρξη τέτοιας πρακτικής αποτελεί τη μόνη βάσιμη εξήγηση για τη συμπεριφορά αυτή. Και ναι μεν απαγορεύεται κάθε μορφή συμπαιγνίας, που θα μπορούσε να νοθεύσει τον ανταγωνισμό, δεν αφαιρείται, όμως, από τους επιχειρηματίες το δικαίωμα να προσαρμόζονται ευφυώς στη διαπιστωθείσα ή αναμενόμενη συμπεριφορά των ανταγωνιστών τους, υιοθετώντας ακόμα και πολιτική παρόμοια με τη δική τους (πρβλ. ΣτΕ 1036/2016). Κατά συνέπεια, πρέπει να εξακριβώνεται αν για την επιδειχθείσα παράλληλη συμπεριφορά δεν μπορεί, ενόψει της φύσεως των προϊόντων, του μεγέθους και του αριθμού των επιχειρήσεων και του όγκου της σχετικής αγοράς, να υπάρχει άλλη εξήγηση για την εναρμονισμένη πρακτική (ΔΕΚ C-89/1985 υπόθεση Woodpulp).

Αριθμός Απόφασης: 2694/2021

5.Επειδή, στο άρθρο 9 του ν. 703/1977, όπως η παρ.1 αντικαταστάθηκε από το άρθρο 16 παρ.2 του ν.3373/2005 και η παρ.2 από το άρθρο 4 παρ.2 του ν. 2296/1995, ορίζεται ότι «1. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού αν, μετά από σχετική έρευνα που διεξάγεται είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν καταγγελίας αίτησης του Υπουργού Ανάπτυξης, διαπιστώνει παράβαση της παρ. άρθρου 1 και των άρθρων 2, 2α και 5 ή των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, μπορεί με απόφασή της: α) να υποχρεώσει τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις ή τις ενώσεις επιχειρήσεων να παύσουν την παράβαση και να παραλείπουν αυτή στο μέλλον, β) να αποδέχεται, εκ μέρους των ενδιαφερόμενων επιχειρήσεων ή ενώσεων επιχειρήσεων, την ανάληψη δεσμεύσεων, με τις οποίες θα παύει η παράβαση, και να καθιστά τις δεσμεύσεις αυτές υποχρεωτικές για τις επιχειρήσεις, γ) να επιβάλλει μέτρα συμπεριφοράς ή διαρθρωτικού χαρακτήρα, τα οποία πρέπει να είναι αναγκαία και πρόσφορα για την παύση της παράβασης και ανάλογα με το είδος και τη βαρύτητα αυτής. Μέτρα διαρθρωτικού χαρακτήρα επιτρέπεται να επιβάλλονται μόνο στην περίπτωση που είτε δεν υφίστανται εξίσου αποτελεσματικά μέτρα συμπεριφοράς είτε όλα τα εξίσου αποτελεσματικά μέτρα συμπεριφοράς είναι ενδεχομένως οχληρότερα από τα μέτρα διαρθρωτικού χαρακτήρα, δ) να απευθύνει συστάσεις σε περίπτωση παράβασης των άρθρων 1, 2 και 2α, όπως προστίθενται με τον παρόντα νόμο 703/1977 και να απειλήσει πρόστιμο ή χρηματική ποινή ή και τα δύο, σε περίπτωση συνέχισης ή επανάληψης της παράβασης, ε) να θεωρήσει ότι κατέπεσε το πρόστιμο ή η χρηματική ποινή ή και τα δύο, όταν με απόφασή της βεβαιώνεται η συνέχιση ή επανάληψη της παράβασης, στ) να επιβάλλει πρόστιμο στις επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων που υπέπεσαν στην παράβαση. 2. Το κατά την προηγούμενη παράγραφο επιβαλλόμενο ή απειλούμενο πρόστιμο μπορεί να φτάνει μέχρι ποσοστού δεκαπέντε τοις εκατό (15%) των ακαθαρίστων εσόδων της επιχείρησης της τρέχουσας ή της προηγούμενης της παράβασης χρήσης. Για τον καθορισμό του ύψους του προστίμου πρέπει να λαμβάνονται υπόψη η σοβαρότητα και η διάρκεια της παράβασης...». Κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων, επί επιβολής προστίμου για παράβαση των διατάξεων περί ανταγωνισμού λαμβάνονται υπ' όψιν, προς το σκοπό εξασφάλισης της

[Handwritten signatures]

Αριθμός Απόφασης: 2694/2021

αποτελεσματικότητας και της αποτρεπτικότητας του προστίμου, εντός του πλαισίου της αρχής της αναλογικότητας, η σοβαρότητα και η διάρκεια της παράβασης, ο σκοπός του προστίμου, ο οποίος συνίσταται στην καταστολή κάθε παράνομης συμπεριφοράς και στην πρόληψη επαναλήψεώς της, ο αριθμός, το μέγεθος και η οικονομική ισχύς των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων, ως προς τα οποία αποτελεί ένδειξη ο συνολικός κύκλος εργασιών των εν λόγω επιχειρήσεων, η έκταση των επιβλαβών για την αγορά οικονομικών συνεπειών της συμπεριφοράς, ο βαθμός ενοχής και το κέρδος κάθε επιχειρήσεως (ΣτΕ 1324/2013, πρβλ. αποφ. επί των υποθ. C-100-103/1980, σκ.104, 106, 117, 129, και T-67, 68, 71 και 78/2000-πρβλ. επίσης αποφ. ΔΕΚ της 28-6-2005, C-189, 202, 205-208, 213/2002, σκ.15, 17, 18, 240-243).

6. Επειδή, τέλος, στο άρθρο 57 του π.δ. 18/1989 (Α' 8) ορίζονται τα εξής : «Το Συμβούλιο όταν δέχεται την αίτηση αναιρεί την απόφαση που έχει προσβληθεί και οι διάδικοι επανέρχονται στην κατάσταση που υπήρχε πριν από αυτήν. Με την απόφαση διατάσσεται και η επιστροφή του ποσού που είχε τυχόν καταβληθεί δυνάμει της αναιρουμένης αποφάσεως, εφόσον αυτό ζητήθηκε με την αίτηση αναιρέσεως. 2. Αν αναιρεθεί, σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, η απόφαση που έχει προσβληθεί το Συμβούλιο παραπέμπει την υπόθεση είτε στο δικαστήριο που είχε εκδώσει την απόφαση, είτε σε άλλο ομοειδές και ομοιόβαθμο, εκτός αν η υπόθεση δεν χρειάζεται διευκρίνιση κατά το πραγματικό μέρος οπότε αποφασίζει και περαιτέρω για αυτήν. Σε καμιά περίπτωση το δικαστήριο της παραπομπής δεν μπορεί να αποστεί από την απόφαση του Συμβουλίου ως προς τα ζητήματα που κρίθηκαν από αυτό».

7.Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, από τα στοιχεία της δικογραφίας, προκύπτουν τα εξής: Το έτος 2003, η Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού (Γ.Δ.Α), βάσει του άρθρου 26 του ν.703/77, ως ίσχυε, προέβη

Αριθμός Απόφασης: 2694/2021

σε αυτεπάγγελτο έλεγχο στον κλάδο των πετρελαιοειδών και, ειδικότερα, στις αγορές διύλισης, χονδρικής εμπορίας και λιανικής διάθεσης για τη διαπίστωση παραβάσεων των άρθρων 1, παρ. 1 και 2 του ν.703/77. Στα πλαίσια του ελέγχου λόγω ελέγχου διενεργήθηκαν επιτόπιοι έλεγχοι για τιμοληψίες σε πρατηρία πώλησης υγρών καυσίμων σε διάφορους νομούς της ελληνικής επικράτειας, συμπεριλαμβανομένων πρατηρίων στην Εθνική Οδό Αθήνας – Θεσσαλονίκης, στάλθηκαν ερωτηματολόγια στις εταιρείες χονδρικής εμπορίας πετρελαιοειδών και στις εγχώριες εταιρείες διύλισης, ενώ πραγματοποιήθηκε και επιτόπιος έλεγχος στα γραφεία της εταιρείας Ελληνικά Καύσιμα Ορυκτέλαια (ΕΚΟ ΑΒΕΕ). Με βάση τα στοιχεία του διενεργηθέντος ελέγχου, συντάχθηκε η υπ' αριθμ. 6961/3.11.2005 εισήγηση της Γ.Δ.Α., που εισήλθε προς συζήτηση ενώπιον της Ολομελείας της Επιτροπής Ανταγωνισμού στις 6.4.2006, στην υπ' αριθμ. 934 συνεδρίασή της. Στη συνεδρίαση αυτή, κατά την οποία παραστάθηκε η προσφεύγουσα, η Επιτροπή Ανταγωνισμού αποφάσισε τη διακοπή της συζήτησης, σύμφωνα με το άρθρο 19 παρ. 1 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της (ΚΥΑ 963/2001, ΦΕΚ Β'361/2001), με σκοπό τη σύνταξη συμπληρωματικής εισήγησης από τη Γ.Δ.Α, η οποία όφειλε να αντιμετωπίσει, σύμφωνα με τη σχετική εντολή που της δόθηκε από την καθής, τα αναφεύμενα, κατά την προφορική διαδικασία ζητήματα. Η Γ.Δ.Α., αφού έλαβε υπόψη τις αιτιάσεις της προσφεύγουσας εταιρείας και της Shell, που αποτέλεσαν αντικείμενο του ελέγχου, υπέβαλε στην Επιτροπή Ανταγωνισμού την 4280/17.7.2006 συμπληρωματική εισήγηση, η οποία τροποποίησε την αρχική εισήγηση, βάσει των νέων δεδομένων που ετέθησαν υπόψη της. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την εν λόγω συμπληρωματική εισήγηση, η ελληνική πετρελαϊκή αγορά διαιρείται σε τρία επίπεδα: α) Διύλισης, β) Εμπορίας και γ) Διανομής, ενώ, για κάθε επίπεδο προβλέπεται από τη νομοθεσία (ν. 30545/2002) η χορήγηση επιμέρους ειδικών αδειών. Όσον αφορά στην εμπορία και διάθεση εν γένει πετρελαιοειδών, διακρίνονται τρεις κυρίως τύποι καυσίμων: α) απλή αμόλυβδη βενζίνη (95 οκτάνια), β) βενζίνη σούπερ (Super L.R.P) και γ) πετρέλαιο κίνησης (ντίζελ), ενώ, στην Ελλάδα λειτουργούν δύο μόνο διυλιστήρια (αυτά των εταιρειών Ελληνικά Πετρέλαια -ΕΛΠΕ και Motor Oil).

EB

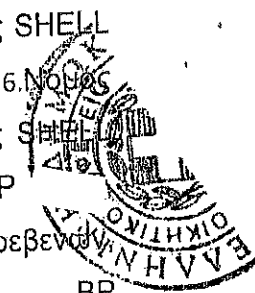

Αριθμός Απόφασης: 2694/2021

Στα πλαίσια του ανωτέρω ελέγχου, που συνέλεξε στοιχεία για το έτος 2003 και τους πρώτους πέντε μήνες του έτους 2004, η Γ.Δ.Α. όρισε ως σχετική γεωγραφική αγορά σε επίπεδο χονδρικής διάθεσης υγρών καυσίμων, ήτοι την περιοχή, μέσα στα όρια της οποίας δραστηριοποιούνται και ανταγωνίζονται (ή τουλάχιστον έχουν τη δυνατότητα αυτή) οι επιχειρήσεις ως πωλητές ή αγοραστές των σχετικών προϊόντων ή υπηρεσιών, όλη την ελληνική επικράτεια. Περαιτέρω, έλαβε υπόψη ότι, το έτος 2003, η εταιρεία ΕΚΟ ΑΒΕΕ κατείχε το 22% του μεριδίου της αγοράς, η προσφεύγουσα το 20%, η εταιρεία SHELL το 18% και η εταιρεία ΑΒΙΝΟΙΛ το 8% περίπου, ενώ, δραστηριοποιούνταν στο χώρο και άλλες 10 εταιρείες εμπορίας πετρελαιοειδών, οι οποίες κατείχαν το 32% της αγοράς, με κυριότερες από άποψη μεγέθους και δυναμικότητας τις εταιρείες JETOIL, ΕΛΙΝ, ΑΙΓΑΙΟΝ ΟΙΛ, ΕΤΕΚΑ και ΡΕΒΟΪΛ. Επίσης, κατά τον έλεγχο παρατηρήθηκαν σημαντικές αποκλίσεις στις καθαρές τιμές χονδρικής διάθεσης των υγρών καυσίμων μεταξύ των νομών της χώρας (η μέση τιμή χονδρικής πώλησης της απλής αμόλυβδης βενζίνης ήταν 0,577), καθώς και ότι οι εκπτώσεις που χορηγούσαν οι τέσσερις μεγαλύτερες σε μερίδιο αγοράς εταιρείες εμπορίας το 2003, διαμορφώνονταν σε χαμηλότερα επίπεδα στους νομούς που η τιμή των υγρών καυσίμων ήταν ακριβότερη και υψηλότερα στους νομούς που η τιμή των υγρών καυσίμων ήταν φθηνότερη. Περαιτέρω, ο έλεγχος θεώρησε ότι οι διαφορές στις καθαρές χονδρικές τιμές δεν οφείλονταν στις διαφορές κόστους ή κατανάλωσης ανά νομό, αλλά στις διαφορετικές εκπτώσεις που χορηγούσαν οι εταιρείες εμπορίας στους πρατηριούχους. Όσον αφορά ειδικότερα την προσφεύγουσα εταιρεία και την εταιρεία SHELL, από τα στοιχεία του ελέγχου προέκυψαν τα κάτωθι σχετικά με τις παρεχόμενες από τις εταιρείες αυτές εκπτώσεις και τις τελικές καθαρές χονδρικές τιμές πώλησης της απλής αμόλυβδης βενζίνης ανά νομό, για το έτος 2003: 1. Νομός Αιτωλοακαρνανίας, Εκπτώσεις SHELL, BP, Τελικές καθαρές τιμές SHELL, BP, 2. Νομός Αργολίδας, Εκπτώσεις SHELL, BP, Τελικές καθαρές τιμές SHELL, BP, 3. Νομός Αρκαδίας, Εκπτώσεις SHELL, BP, Τελικές καθαρές τιμές SHELL, BP, 4. Νομός Άρτας, Εκπτώσεις SHELL, BP, Τελικές

Αριθμός Απόφασης: 2694/2021

καθαρές τιμές SHELL , BP , 5. Νομός Αττικής, Εκπτώσεις SHELL
, BP , Τελικές καθαρές τιμές SHELL , BP , 6. Νομός
Αχαΐας, Εκπτώσεις SHELL , BP , Τελικές καθαρές τιμές SHELL
BP , 7. Νομός Βοιωτίας, Εκπτώσεις SHELL , BP
Τελικές καθαρές τιμές SHELL , BP , 8. Νομός Γρεβενών,
Εκπτώσεις SHELL , BP , Τελικές καθαρές τιμές SHELL , BP
, 9. Νομός Δράμας, Εκπτώσεις SHELL , BP , Τελικές
καθαρές τιμές SHELL , BP , 10. Νομός Δωδεκανήσου, Εκπτώσεις
SHELL , BP , Τελικές καθαρές τιμές SHELL , BP , 11.
Νομός Έβρου, Εκπτώσεις SHELL , BP , Τελικές καθαρές τιμές
SHELL , BP , 12. Νομός Ευβοίας, Εκπτώσεις SHELL , BP
, Τελικές καθαρές τιμές SHELL , BP , 13. Νομός Ευρυτανίας,
Εκπτώσεις SHELL , BP -, Τελικές καθαρές τιμές SHELL -, BP
, 14. Νομός Ζακύνθου, Εκπτώσεις SHELL , BP , Τελικές καθαρές
τιμές SHELL -, BP -, 15. Νομός Ηλείας, Εκπτώσεις SHELL , BP
, Τελικές καθαρές τιμές SHELL , BP , 16. Νομός Ημαθίας,
Εκπτώσεις SHELL , BP , Τελικές καθαρές τιμές SHELL , BP
, 17. Νομός Ηρακλείου, Εκπτώσεις SHELL , BP , Τελικές
καθαρές τιμές SHELL , BP , 18. Νομός Θεσπρωτίας, Εκπτώσεις
SHELL , BP , Τελικές καθαρές τιμές SHELL , BP , 19.
Νομός Θεσσαλονίκης, Εκπτώσεις SHELL , BP , Τελικές καθαρές
τιμές SHELL , BP , 20. Νομός Ιωαννίνων, Εκπτώσεις SHELL
, BP , Τελικές καθαρές τιμές SHELL , BP , 21. Νομός
Καβάλας, Εκπτώσεις SHELL , BP , Τελικές καθαρές τιμές SHELL
, BP , 22. Νομός Καρδίτσας, Εκπτώσεις SHELL , BP
, Τελικές καθαρές τιμές SHELL , BP , 23. Νομός Καστοριάς,
Εκπτώσεις SHELL , BP , Τελικές καθαρές τιμές SHELL , BP
, 24. Νομός Κερκύρας, Εκπτώσεις SHELL , BP , Τελικές
καθαρές τιμές SHELL , BP , 25. Νομός Κεφαλονιάς, Εκπτώσεις
SHELL , BP -, Τελικές καθαρές τιμές SHELL -, BP -, 26. Νομός Κιλκίς,
Εκπτώσεις SHELL , BP , Τελικές καθαρές τιμές SHELL , BP
, 27. Νομός Κοζάνης, Εκπτώσεις SHELL , BP , Τελικές

[Handwritten signatures]

Αριθμός Απόφασης: 2694/2021

καθαρές τιμές SHELL , BP , 28. Νομός Κορινθίας, Εκπτώσεις SHELL , BP , Τελικές καθαρές τιμές SHELL , BP , 29. Νομός Κυκλάδων, Εκπτώσεις SHELL , BP , Τελικές καθαρές τιμές SHELL , BP , 30. Νομός Λακωνίας, Εκπτώσεις SHELL , BP , Τελικές καθαρές τιμές SHELL , BP , 31. Νομός Λάρισας, Εκπτώσεις SHELL , BP , Τελικές καθαρές τιμές SHELL , BP , 32. Νομός Λασιθίου, Εκπτώσεις SHELL , BP , Τελικές καθαρές τιμές SHELL , BP , 33. Νομός Λέσβου, Εκπτώσεις SHELL , BP , Τελικές καθαρές τιμές SHELL , BP , 34. Νομός Λευκάδας, Εκπτώσεις SHELL , BP , Τελικές καθαρές τιμές SHELL , BP , 35. Νομός Μαγνησίας, Εκπτώσεις SHELL , BP , Τελικές καθαρές τιμές SHELL , BP , 36. Νομός Μεσσηνίας, Εκπτώσεις SHELL , BP , Τελικές καθαρές τιμές SHELL , BP , 37. Νομός Ξάνθης, Εκπτώσεις SHELL , BP , Τελικές καθαρές τιμές SHELL , BP , 38. Νομός Πέλλας, Εκπτώσεις SHELL , BP , Τελικές καθαρές τιμές SHELL , BP , 39. Νομός Πιερίας, Εκπτώσεις SHELL , BP , Τελικές καθαρές τιμές SHELL , BP , 40. Νομός Πρεβέζης, Εκπτώσεις SHELL , BP , Τελικές καθαρές τιμές SHELL , BP , 41. Νομός Ρεθύμνης, Εκπτώσεις SHELL , BP , Τελικές καθαρές τιμές SHELL , BP , 42. Νομός Ροδόπης, Εκπτώσεις SHELL , BP , Τελικές καθαρές τιμές SHELL , BP , 43. Νομός Σάμου, Εκπτώσεις SHELL , BP , Τελικές καθαρές τιμές SHELL , BP , 44. Νομός Σερρών, Εκπτώσεις SHELL , BP , Τελικές καθαρές τιμές SHELL , BP , 45. Νομός Τρικάλων, Εκπτώσεις SHELL , BP , Τελικές καθαρές τιμές SHELL , BP , 46. Νομός Φθιώτιδας, Εκπτώσεις SHELL , BP , Τελικές καθαρές τιμές SHELL , BP , 47. Νομός Φλώρινας, Εκπτώσεις SHELL , BP , Τελικές καθαρές τιμές SHELL , BP , 48. Νομός Φωκίδας, Εκπτώσεις SHELL , BP , Τελικές καθαρές τιμές SHELL , BP , 49. Νομός Χαλκιδικής, Εκπτώσεις SHELL , BP , Τελικές καθαρές τιμές SHELL , BP , 50. Νομός Χανίων, Εκπτώσεις SHELL , BP , Τελικές

Αριθμός Απόφασης: 2694/2021

καθαρές τιμές SHELL , BP και 51. Νομός Χίου, Εκπτώσεις SHELL
-, BP), Τελικές καθαρές τιμές SHELL -, BP -. Προκειμένου
εξεταστούν τα στοιχεία της έρευνας που αφορούσαν ειδικότερα την
σχέση (αναλογία) μεταξύ των εκπτώσεων της προσφεύγουσας εταιρείας και
της εταιρείας SHELL ανά νομό, τούτη διαιρέθηκε από τη Γ.Δ.Α σε τρεις
μεγάλες γεωγραφικές περιοχές: α) Η πρώτη γεωγραφική περιοχή (ομάδα)
περιέλαβε τους νομούς Έβρου, Ροδόπης, Ξάνθης, Καβάλας, Δράμας,
Σερρών, Χαλκιδικής, Θεσσαλονίκης, Κιλκίς, Ημαθίας, Πέλλης, Κοζάνης,
Φλώρινας, Καστοριάς, Γρεβενών, Τρικάλων, Καρδίτσας, Άρτας,
Πρεβέζης, Βοιωτίας, Αιτωλοακαρνανίας, Αττικής (που αντιπροσωπεύει το
40% της συνολικής κατανάλωσης της χώρας), Αργολίδας, Αχαΐας, Αρκαδίας,
Ηλείας, Μεσσηνίας, Λακωνίας και Κέρκυρας, ενώ οι όμοροι νομοί της
Καστοριάς και των Γρεβενών θεωρήθηκαν ως ένας νομός, με το επιχείρημα
ότι έχουν μικρό αριθμό πρατηρίων και χαμηλά επίπεδα κατανάλωσης, β) η
δεύτερη ομάδα κάλυψε γεωγραφικά τους νομούς Μαγνησίας, Λάρισας,
Φθιώτιδας και Εύβοιας και γ) η τρίτη ομάδα τους νομούς Κυκλάδων και
Λέσβου, ενώ δεν αξιολογήθηκαν τα στοιχεία του ελέγχου για τους λοιπούς
νομούς της επικράτειας. Σύμφωνα δε με τα αποτελέσματα της οικονομικής
ανάλυσης της Γ.Δ.Α, τα οποία ταυτίζονται με αυτά που εμπεριέχονται στην
από 4.2.2008 έκθεση του πραγματογνώμονα που όρισε στη
συνέχεια, κατά την υπ' αριθμ. 1159/10.10.2007 συνεδρίασή της, η καθής,
προκειμένου να παρασχεθεί στα μέλη της τεχνική στήριξη για την ορθή
αξιολόγηση της 4280/17.7.2006 εισήγησης της Γ.Δ.Α., οι εκπτώσεις των δύο
εταιρειών ανά νομό κατά μέσο όρο, τη χρήση του οποίου για την εξαγωγή των
συμπερασμάτων της η καθής θεωρεί τον πλέον ενδεδειγμένο, δεν
υπολείπεται του 0,9 (κατώτερο όριο) και δεν ξεπερνά το 1,3 (άνωτερο όριο)
για τους νομούς της πρώτης ομάδας, ισούται με 1,5 για τους νομούς της
δεύτερης ομάδας και με 0,5 για τους νομούς της τρίτης ομάδας. Επιπλέον,
ενώ οι εκπτώσεις των δύο εταιρειών διαφέρουν στην πλειοψηφία τους στο
δεύτερο δεκαδικό ψηφίο, οι τελικές χονδρικές τιμές τους παρουσιάζουν μια
έντονη σύγκληση, με αποτέλεσμα οι όποιες διαφοροποιήσεις τους να
εντοπίζονται κυρίως στο τρίτο δεκαδικό ψηφίο ή σε κάθε περίπτωση οι μεταξύ

EB

Αριθμός Απόφασης: 2694/2021

τους διαφορές στο επίπεδο της τελικής χονδρικής τιμής τους να περιορίζονται (περίπτωση 32 νομών σε σύνολο 46 επί των οποίων είναι διαθέσιμα πλήρη στοιχεία). Ως εκ τούτου, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του ελέγχου, η αναλογία των εκπτώσεων των εταιρειών SHELL και BP ήταν κοινή σε όλους τους ανωτέρω νομούς, με αποτέλεσμα οι προκύπτουσες καθαρές (τελικές χονδρικές) τιμές της αμόλυβδης βενζίνης των δύο εταιρειών να εξισώνονται. Τα οικονομικά αυτά αποτελέσματα, σύμφωνα με τη Γ.Δ.Α., δεν οφείλονται εν προκειμένω στις τιμές κτήσεως της πρώτης ύλης, στο μεταφορικό και εργατικό κόστος, στο κόστος αποθήκευσης και χρηματοδότησης μίας επένδυσης, στους όγκους των πωλήσεων της απλής αμόλυβδης βενζίνης, στις συνθήκες τοπικού ανταγωνισμού, ούτε αποτέλεσε ακούσια συμπεριφορά ή τυχαίο γεγονός, αλλά ήταν αποτέλεσμα εναρμονισμένης πρακτικής, που οδήγησε σε έμμεσο καθορισμό των τιμών πώλησης και επηρέασε τον ανταγωνισμό στη σχετική αγορά. Και τούτο, διότι μία εταιρεία δεν είναι σε θέση να υπολογίσει με κάποιο τρόπο την έκπτωση της άλλης, διότι δεν μπορεί να γνωρίζει ούτε την τελική τιμή πωλήσεως προς τους πρατηριούχους, ούτε – κυρίως – την αρχική (προ εκπτώσεως) τιμή πωλήσεως, εκτός εάν της γνωστοποιηθούν αυτά τα στοιχεία από την άλλη εταιρεία. Γι' αυτό το λόγο, η παρόμοια αναλογία στις εκπτώσεις που παρείχαν οι εταιρείες SHELL και BP, ανά νομό και περιφέρεια δεν μπορεί να εξηγηθεί, σύμφωνα με την ανωτέρω εισήγηση, παρά μόνο εάν υπήρξε μεταξύ τους προσυνηννόηση και αποτελεί εγχείρημα που προϋποθέτει γνώση, ενώ, η δυνατότητα ελέγχου τήρησης των συμπεφωνημένων στην εν λόγω εναρμόνιση δεν είναι ανέφικτη. Τα ανωτέρω δεν αναιρούνται, σύμφωνα με τη Γ.Δ.Α., από το γεγονός ότι οι δύο εταιρείες δεν κατείχαν το μεγαλύτερο μερίδιο της αγοράς (αθροιστικά μερίδιο 38%) ή από το ότι οι τιμές πώλησης της απλής αμόλυβδης βενζίνης στα πρατήριά τους ήταν συστηματικά υψηλότερες από αυτές των πρατηρίων των άλλων εταιρειών, που δραστηριοποιούνταν στη σχετική αγορά, η οποία παραμένει σταθερή μετά το 2003, διότι οι δύο αυτές εταιρείες απευθύνονταν σε πελάτες κριτήριο των οποίων δεν ήταν η τιμή του προϊόντος, αλλά το κύρος και η διεθνής φήμη (brand name) των πωλητριών εταιρειών. Ούτε άλλωστε είναι πρόσφορο μέσο, σύμφωνα με την εισήγηση, για την απόδειξη

Αριθμός Απόφασης: 2694/2021

της επικαλούμενης εναρμόνισης η χρήση χρονοσειρών τιμών, ενώ η εν λόγω εναρμόνιση μπορεί να εξετασθεί και διαστρωματικά. Κατά συνέπεια την εκτίμηση της Γ.Δ.Α., με την εφαρμοζόμενη από τις εταιρείες BP – πολιτική διατηρείται ο κυρίαρχος ρόλος τους στη σχετική γεωγραφική αγορά που τους επιτρέπει να διαμορφώνουν το γενικό επίπεδο τιμών καυσίμων στην ελληνική αγορά, δυνατότητα η οποία θα ήταν αδύνατη χωρίς τη σύμπραξη των δύο εταιρειών.

8.Επειδή, προκειμένου να ληφθεί απόφαση επί της επί της με αριθ. πρωτ. 4280/17.7.2006 συμπληρωματικής εισήγησης, η Επιτροπή Ανταγωνισμού συνήλθε σε Ολομέλεια, στις 17.5.2007, με την εξής σύνθεση, όπως προκύπτει από το σχετικό πρακτικό και αναφέρεται στην προσβαλλόμενη απόφαση: Πρόεδρος: Σπυρίδων Ζησιμόπουλος, Μέλη: Νικόλαος Γεράσιμος, λόγω κωλύματος του τακτικού μέλους, Αριστομένη Κομισσόπουλου, Αριστέα Σινανιώτη, Φαίδων Στράτος, Γαρυφαλιά Αθανασίου, Κυριάκος Μακαρώνας, λόγω κωλύματος του τακτικού μέλους Χρήστου Ιωάννου, Δέσποινα Κλαβανίδου, λόγω κωλύματος του τακτικού μέλους Βασιλείου - Σπυρίδωνα Χριστιανού, Απόστολος Ρεφενές, Δημήτριος Γιαννέλης, Ελίζα Αλεξανδρίδου και Αθανάσιος Στεφόπουλος, λόγω κωλύματος του τακτικού μέλους Γεωργίας Μπεχρή-Κεχαγιόγλου . Γραμματέας: Όλγα-Ανίτα Ραφτοπούλου. Τα λοιπά τακτικά ή/και αναπληρωματικά αυτών μέλη της Επιτροπής Ανταγωνισμού , αν και προσκληθέντα, δεν προσήλθαν στη συνεδρίαση, λόγω δικαιολογημένου κωλύματος. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού άρχισε τη συζήτηση για την εν θέματι υπόθεση στη συγκεκριμένη συνεδρίαση(17 Μαΐου 2007), την οποία συνέχισε , όπως αναφέρεται στην προσβαλλόμενη απόφαση, με την ίδια σύνθεση, κατά τις συνεδριάσεις: της 12^{ης} Ιουλίου 2007 (ημέρα Πέμπτη και ώρα 09:30), της 13^{ης} Σεπτεμβρίου 2007 (ημέρα Πέμπτη και ώρα 10:30, η οποία, λόγω απεργίας των πληρεξουσίων δικηγόρων των μερών, αναβλήθηκε για τις 18.10.2008), της 18^{ης} Οκτωβρίου 2007 (ημέρα Πέμπτη και ώρα 12:00), της 15^{ης} Νοεμβρίου 2007 (ημέρα Πέμπτη και ώρα 14:00), της 23^{ης} Νοεμβρίου 2007 (ημέρα Παρασκευή και ώρα 09:30), της 19^{ης} Δεκεμβρίου 2007 (ημέρα

[Handwritten signature]

Αριθμός Απόφασης: 2694/2021

Τετάρτη και ώρα 12:00, η οποία, λόγω απεργίας των πληρεξουσίων δικηγόρων των μερών, αναβλήθηκε για τις 17.01.2008), της 17^{ης} Ιανουαρίου 2008 (ημέρα Πέμπτη και ώρα 13:00, η οποία, λόγω απεργίας των πληρεξουσίων δικηγόρων των μερών, αναβλήθηκε για την 1η.02.2008), της 1^{ης} Φεβρουαρίου 2008 (ημέρα Παρασκευή και ώρα 13:30), της 28^{ης} Φεβρουαρίου 2008 (ημέρα Πέμπτη και ώρα 10:30), της 13^{ης} Μαρτίου 2008 (ημέρα Πέμπτη και ώρα 13:00, η οποία, λόγω απεργίας των πληρεξουσίων δικηγόρων των μερών, αναβλήθηκε για τις 20.3.2008), της 20^{ης} Μαρτίου 2008 (ημέρα Πέμπτη και ώρα 13:00, η οποία, λόγω απεργίας των πληρεξουσίων δικηγόρων των μερών, αναβλήθηκε για τις 3.4.2008), της 3^{ης} Απριλίου 2008 (ημέρα Πέμπτη και ώρα 10:30) και 14) της 17^{ης} Απριλίου 2008 (ημέρα Πέμπτη και ώρα 13:00), οπότε και ολοκληρώθηκε. Κατόπιν της ολοκλήρωσης της ακροαματικής διαδικασίας, στην οποία παραστάθηκαν όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, που υπέβαλαν ενστάσεις, εξέτασαν μάρτυρες και κατέθεσαν σχετικά υπομνήματα, η καθής Επιτροπή συνήλθε σε διάσκεψη αρχικά την 15^η Μαΐου 2008, την οποία συνέχισε κατά τις συνεδριάσεις της 12^{ης} Ιουνίου 2008 (η οποία, λόγω απεργίας της Γ.Δ.Α., αναβλήθηκε για την 30η.6.2008), της 30^{ης} Ιουνίου 2008, της 24^{ης} Ιουλίου 2008, της 11^{ης} Σεπτεμβρίου 2008, της 25^{ης} Σεπτεμβρίου 2008, της 16^{ης} Οκτωβρίου 2008 και της 20^{ης} Νοεμβρίου 2008. Το μέλος της Επιτροπής Ανταγωνισμού Γαρυφαλιά Αθανασίου, λόγω απουσίας της στην αλλοδαπή και, στη συνέχεια, λόγω παραιτήσεώς της από την Επιτροπή Ανταγωνισμού, δεν συμμετείχε στις συνεδριάσεις μετά τις 13.9.2007, ούτε στις διασκέψεις και στη λήψη της απόφασης. Τα δε μέλη της ως άνω σύνθεσης της Ολομέλειας της Επιτροπής Ανταγωνισμού, τα οποία για διάφορους λόγους απουσίαζαν σε ορισμένες συνεδριάσεις, είχαν εγκαίρως ενημερωθεί πλήρως από τον Πρόεδρο της Επιτροπής για όλα όσα έλαβαν χώρα στις συνεδριάσεις αυτές. Επιπλέον, τα μέλη της Επιτροπής Ανταγωνισμού, που συμμετείχαν στη λήψη της προσβαλλόμενης απόφασης δήλωσαν ότι έχουν ενημερωθεί σε κάθε περίπτωση πλήρως και αναλυτικώς για το σύνολο του φακέλου και του αποδεικτικού υλικού. Υιοθετώντας δε πλήρως το περιεχόμενο της συμπληρωματικής εισήγησης της Γ.Δ.Α., η Επιτροπή

Αριθμός Απόφασης: 2694/2021

Ανταγωνισμού διαπίστωσε, κατά πλειοψηφία (υπήρξε ισοψηφία των μελών της Επιτροπής και υπερίσχυσε η ψήφος του Προέδρου της) σύμπτωση βούλησης των εταιρειών εμπορίας πετρελαιοειδών BP και SHELL «ως προς τη διαμόρφωση κοινής αναλογίας εκπτώσεων στον νομό, μέσω της οποίας οι τελικές καθαρές χονδρικές τιμές των εταιρειών εξισώνονται, έχοντας δε ως αποτέλεσμα από τη φύση της αισθητή νόθευση του ελεύθερου ανταγωνισμού, η κοινή πρακτική τους, η οποία επί πλέον δύναται να έχει σοβαρή επίδραση στο ενδοκοινοτικό εμπόριο, συνιστά εναρμονισμένη πρακτική σύμφωνα με τα άρθρα 1 του ν. 703/77 και 81 της Συνθ ΕΚ, των οποίων αποτελεί σαφή παραβίαση», η οποία διήρκεσε τουλάχιστον ένα έτος (έτος 2003). Και τούτο, διότι η ως άνω περιγραφόμενη συμπεριφορά των εταιρειών BP και SHELL το έτος 2003, σύμφωνα με την προσβαλλόμενη απόφαση, δεν ήταν εύλογη και αναμενόμενη στα πλαίσια μίας ανταγωνιστικής αγοράς, ούτε δικαιολογείται με άλλο τρόπο, παρά αποδίδεται αποκλειστικά και μόνο στην έμπρακτη συνεννόηση μεταξύ τους. Κατά τη γνώμη, όμως, των πέντε μελών της Επιτροπής που μειοψήφησαν, στην προκείμενη περίπτωση δεν φαίνεται να υπάρχουν οι δομικοί παράγοντες (ήτοι αυτοί αφορούν στα οικονομικά στοιχεία του κλάδου), που ευνοούν την εναρμόνιση ούτε, όμως, η συμπεριφορά των επιχειρήσεων καταδεικνύει σύμπραξη για καθορισμό τιμών. Και τούτο, διότι: α) η σχετική αγορά δεν ήταν αρκετά συγκεντρωμένη, β) το προϊόν ήταν ομοιογενές, γεγονός που επιτρέπει οι τιμές να κινούνται παράλληλα είτε οι επιχειρήσεις συμπράττουν, είτε όχι, γ) το μερίδιο των δύο εταιρειών στη σχετική αγορά (αθροιστικά ανερχόμενο σε ποσοστό 38%) ήταν μικρό, δ) το έτος 2003 δραστηριοποιούνταν 10 άλλες εταιρείες εμπορίας καυσίμων (14 συνολικά), ανταγωνίστριες των ανωτέρω δύο στη σχετική αγορά, που θα αντιδρούσαν σε περίπτωση εναρμονισμένης πρακτικής, μειώνοντας τις τιμές, με αποτέλεσμα οι εταιρείες BP και SHELL να χάσουν σημαντικό μερίδιο, ε) οι δύο εταιρείες δεν κατείχαν, ως εκ του ποσοστού τους, ηγετική θέση στην αγορά, δ) το 62% των καταναλωτών δεν φαίνεται να ενδιαφερόταν για το σήμα των δύο εταιρειών, επιλέγοντας άλλα πρατήρια, με συνέπεια οι δύο αυτές εταιρείες να μην δύνανται να καθορίζουν

[Handwritten signature]

Αριθμός Απόφασης: 2694/2021

το επίπεδο τιμών της αμόλυβδης βενζίνης στην Ελλάδα, στ) τα μερίδια της BP και της SHELL μειώθηκαν το 2005, διαχρονική μείωση που δεν συνάδει με εναρμονισμένη πρακτική, ζ) η χρήση της οικονομετρικής μεθόδου, με βάση την οποία συνήχθησαν τα ανωτέρω συμπεράσματα της Γ.Δ.Α., δεν οδηγεί σε βέβαια αποτελέσματα, στηρίζεται σε πιθανότητες και δίνει μόνο μία ένδειξη για πιθανότητα εναρμόνισης, η διαπίστωση της οποίας είναι ιδιαίτερα δυσχερής με τη μέθοδο αυτή, η) η επιχειρούμενη σύγκριση της αναλογίας των μέσων όρων εκπτώσεων ή και των καθαρών χονδρικών τιμών, για τόσο μικρό χρονικό διάστημα (ο έλεγχος περιορίστηκε στο έτος 2003 και στο πρώτο πεντάμηνο του έτους 2004), δεν προσφέρει καμία πληροφόρηση αναφορικά με ένδειξη εναρμονισμένης πρακτικής, θ) η χρήση των μέσων χρονικών τιμών δεν προσφέρεται για εξαγωγή συμπερασμάτων, ούτε δίνει κάποια πληροφόρηση σχετικά με την πορεία των τιμών των πρατηρίων των δυο εταιρειών σε κάθε νομό διαχρονικά, ι) περαιτέρω φαίνεται να συγκαλύπτει τις διακυμάνσεις μέσα σε κάθε νομό, οι οποίες είναι σημαντικές στην πράξη, διότι το τρίτο δεκαδικό ψηφίο της τελικής τιμής, που είναι σημαντικό, διαφέρει αρκετά σε όλους σχεδόν τους νομούς, τα δε συμπεράσματα της εισήγησης, παρά τα στοιχεία που είχε στη διάθεσή της, εξήχθησαν βάσει υπολογισμών με ακρίβεια δεύτερου δεκαδικού ψηφίου, ια) εσφαλμένα η διαφορά των δυο μέσων όρων, της οποίας η μέγιστη τιμή φτάνει το ένα λεπτό (κατά την εισήγηση της Γ.Δ.Α), κρίνεται ως μη σημαντική, παρόλο που με βάση τη μέση τιμή χονδρικής (0,577/λίτρο), ανέρχεται σε ποσοστό 1,7% αυτής, ενώ, κατά τη διάρκεια των ανωτέρω 17 μηνών οι εκπτώσεις και κατ' επέκταση οι καθαρές τιμές χονδρικής μπορεί να διαφέρουν σημαντικά μεταξύ τους από μήνα σε μήνα, διαφορά που όμως δεν μπορεί να απεικονιστεί στο μέσο όρο, ιβ) στην προκειμένη περίπτωση είναι δύσκολος ο έλεγχος της τήρησης της υποτιθέμενης συμφωνίας εκ μέρους των εταιρειών, λόγω της έλλειψης διαφάνειας στον καθορισμό τιμών (και δη των εκπτώσεων), ώστε η μια εταιρεία να μην δύναται να ελέγχει την άλλη σε περίπτωση αθέτησης, γεγονός που δεν ευνοεί την σύμπραξη, ιδ) η εισήγηση δεν έλαβε υπόψη ότι οι εκπτώσεις που έδωσαν οι εταιρείες στους πρατηριούχους δεν εξαρτώνται μόνο από τον όγκο των πωλήσεων, αλλά και από τις επενδύσεις και τις

Αριθμός Απόφασης: 2694/2021

πιστώσεις που λαμβάνει το κάθε πρατήριο και ιε) δεν υπάρχει
εμπεριστατωμένη επιστημονική ανάλυση, που να συσχετίζει ο κόστος
μεταφοράς και τις συνθήκες ζήτησης με τις τιμές των δυο εταιρειών εκτός από
αποσπασματικές παρατηρήσεις για ορισμένους νομούς και τις αποστάσεις
τους από σταθμούς ανεφοδιασμού ή διυλιστήρια. Κατόπιν του
Επιτροπή Ανταγωνισμού, με την προσβαλλόμενη 421/Υ/20.11.2008 απόφαση
της, επέβαλε στην προσφεύγουσα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 9
παρ. 1 και 2 του ν. 703/1977, ως ίσχυε κατά τον εν προκειμένω κρίσιμο
χρόνο, πρόστιμο ύψους 30.066.585 ευρώ, για παράβαση των άρθρων 1 του
ν. 707/1977 και 81 της Συνθ ΕΚ, πρόστιμο που αντιστοιχεί σε ποσοστό %
του κύκλου εργασιών της τρέχουσας της παράβασης χρήσης (έτος 2003) στην
εγχώρια αγορά απλής αμόλυβδης βενζίνης, για τη συμμετοχή της στην ως
άνω εναρμονισμένη πρακτική με την εταιρεία SHELL και, περαιτέρω, η
προσφεύγουσα υποχρεώθηκε να παύσει την προαναφερόμενη παράβαση
και να παραλείπει αυτή στο μέλλον, να υπολογίζει και να χορηγεί τις
εκπτώσεις στις επιχειρήσεις λιανικής εμπορίας, με τις οποίες συναλλάσσεται,
ξεχωριστά και ανεξάρτητα, με την απειλή χρηματικής ποινής 10.000 ευρώ
για κάθε ημέρα μη συμμόρφωσης. Ίδιες κυρώσεις επιβλήθηκαν και στην
εταιρεία SHELL, το δε επιβληθέν σε βάρος της πρόστιμο ανήλθε σε
19.664.888 ευρώ. Για τον υπολογισμό των ανωτέρω προστίμων, η καθής
έλαβε υπόψη το είδος της παράβασης, τα αντιανταγωνιστικά αποτελέσματα
που προκλήθηκαν ή απειλήθηκαν να προκληθούν στην αγορά, το ειδικό
βάρος κάθε επιχείρησης στην παράβαση, την οικονομική δύναμη των
επιχειρήσεων που παραβίασαν τους κανόνες του ανταγωνισμού στη σχετική
αγορά (πολυεθνικές εταιρίες, οι οποίες καλύπτουν σημαντικό ποσοστό της
εγχώριας ζήτησης) και την έκταση της γεωγραφικής αγοράς (το σύνολο της
ελληνικής επικράτειας), ενώ, για τον υπολογισμό της διάρκειας της
παράβασης, έλαβε υπόψη το χρονικό διάστημα κατά το οποίο η
αντιανταγωνιστική συμπεριφορά έχει εκδηλωθεί στην πράξη (τουλάχιστον ένα
έτος). Επιπλέον, κατά την κρίση της Επιτροπής, δεν συνέτρεξαν
ελαφρυντικές περιστάσεις, που να συνηγορούν υπέρ της μείωσης του
ανωτέρω προστίμου.

B A

Αριθμός Απόφασης: 2694/2021

9. Επειδή, κατά της 421/Υ/20.11.2008 απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού, η προσφεύγουσα άσκησε την κρινόμενη από 24.12.2008 προσφυγή, με την οποία επιδίωξε την ακύρωσή της. Η προσφυγή έγινε δεκτή με την 1494/2011 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, με την οποία κρίθηκε ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι μη νόμιμη, για το λόγο ότι η Επιτροπή Ανταγωνισμού συνεδρίασε δύο φορές με μη νόμιμη σύνθεση (στις 28.2.2008 και 17.4.2008), λόγω της συμμετοχής σ' αυτήν της Δ. Κλαβανίδου, και μία φορά (στις 15.5.2008). Επιπλέον, διότι η Επιτροπή δεν είχε δυνατότητα λειτουργίας, λόγω παρόδου τριμήνου από της παραιτήσεως δύο τακτικών μελών αυτής, ήτοι του παραιτηθέντος στις 30.1.2008 Βασιλείου- Σπυρίδωνα Χριστιανού και της παραιτηθείσας στις 1.2.2008 Γαρυφαλιάς Αθανασίου. Κατόπιν των ανωτέρω, ακυρώθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού και αναπέμφθηκε η υπόθεση στην ίδια Αρχή, προκειμένου να εξετασθεί εκ νέου με νόμιμη σύνθεση. Αίτηση αναίρεσης της Επιτροπής Ανταγωνισμού κατά της ανωτέρω απόφασης του Εφετείου έγινε δεκτή, με την 1770/2019 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, με την οποία κρίθηκε ότι: α) Η παραίτηση μέλους της Επιτροπής Ανταγωνισμού συντελείται με την έκδοση πράξης περί αποδοχής της παραιτήσεως από το αρμόδιο όργανο και όχι με μόνη την υποβολή της, β) σε περίπτωση που το αρμόδιο όργανο παραλείπει να εκδώσει πράξη περί αποδοχής της παραιτήσεως ή άλλη πράξη, από την οποία να μπορεί με βεβαιότητα να συναχθεί ότι η υποβληθείσα παραίτηση έχει γίνει αποδεκτή (π.χ. πράξη περί αντικαταστάσεως του παραιτηθέντος μέλος ή/και διορισμού νέου μέλους), τότε, ενόψει και του ότι η δυνατότητα πρόωρης λήξης της θητείας μέλους της Επιτροπής Ανταγωνισμού δια παραιτήσεως αυτού συνδέεται με την κατοχυρωμένη προσωπική και λειτουργική ανεξαρτησία των μελών της Επιτροπής, η παραίτηση θεωρείται ότι γίνεται αποδεκτή και

Αριθμός Απόφασης: 2694/2021

επομένως συντελείται, με την πάροδο τριών μηνών από την υποβολή της , διάστημα που παρίσταται εύλογο και δυσανάλογο, λαμβανομένου υπόψη ότι ως μέλη της Επιτροπής Ανταγωνισμού διορίζονται κατά τον νόμο προσώπων αναγνωρισμένου κύρους και εμπειρίας σε θέματα ανταγωνισμού κατόπιν σύνθετης διαδικασίας , γ) εν προκειμένω, οι παραιτήσεις των δύο μελών της Επιτροπής Ανταγωνισμού Β. Χριστιανού και Γ. Αθανασίου, οι οποίοι είχαν υποβληθεί στις 30.1.2008 και 1.2.2008 αντίστοιχα, συντελέστηκαν με την πάροδο τριμήνου από την υποβολή τους, ήτοι στις 30.4.2008 και 2.5.2008 αντίστοιχα, ενώ μεταγενεστέρως έγιναν και ρητώς αποδεκτές, με την έκδοση της Β1-3365/20.5.2008 απόφασης του Υπουργού Ανάπτυξης (τ. ΥΟΔΔ 223/21.5.2008), με την οποία διορίστηκαν, σε αντικατάσταση των παραιτηθέντων μελών και για το υπόλοιπο της θητείας αυτών, νέα μέλη και ,ως εκ τούτου, η Δ. Κλαβανίδου, η οποία μάλιστα μετείχε εξ αρχής στις συνεδριάσεις της Επιτροπής για την επίδικη υπόθεση σε αναπλήρωση του (εξ αρχής) κωλυόμενου τακτικού μέλους Β. Χριστιανού, νομίμως μετείχε και κατά τις συνεδριάσεις της 28.2.2008 και της 17.4.2008, σε αναπλήρωση του ίδιου ως άνω μέλους (Β. Χριστιανού), καθώς κατά το χρόνο των ως άνω συνεδριάσεων δεν είχε συντελεσθεί ακόμα η παραίτηση του τελευταίου ,δ) η Επιτροπή Ανταγωνισμού νομίμως λειτουργούσε , σύμφωνα και με το άρθρο 2 παρ. 3 του άρθρο 2 παρ. 3 του Κανονισμού της (κ.υ.α. 8275/2006, Β' 1890), κατά τη συνεδρίαση της 15.5.2008 (τελευταία συνεδρίαση πριν τον ορισμό των νέων μελών, με την υπουργική απόφαση, που δημοσιεύθηκε στις 21.5.2008), καθώς κατά το χρόνο αυτό δεν είχε παρέλθει τρίμηνο από τη συντέλεση των παραιτήσεων των μελών της και , τέλος, ε) η κρίση της απόφασης του Εφετείου ότι η καθής Επιτροπή δεν είχε νόμιμη σύνθεση και συγκρότηση κατά τη λήψη της προσβαλλομένης απόφασης, δεν ήταν νόμιμη. Με τα δεδομένα αυτά, η ως άνω εφετειακή απόφαση αναιρέθηκε και η υπόθεση, η οποία κρίθηκε

Handwritten initials or signature.

Αριθμός Απόφασης: 2694/2021

ότι έχρηζε διευκρινήσεως κατά το πραγματικό της μέρος, παροπέμφθηκε στο Δικαστήριο τούτο, για νέα νόμιμη κρίση.

10. Επειδή, ήδη, με την κρινόμενη προσφυγή και το δικόγραφο των πρόσθετων λόγων, όπως αναπτύσσονται με τα επ' αυτών – παραδεκτώς κατατεθέντα -υπομνήματα, η προσφεύγουσα ζητά την ακύρωση ή τροποποίηση της 421/V/20.11.2008 απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού, ισχυριζόμενη καταρχάς ότι η Επιτροπή δεν είχε νόμιμη σύνθεση και συγκρότηση σε συνεδριάσεις και διασκέψεις αυτής ,που οδήγησαν στη λήψη της προσβαλλόμενης απόφασης, καθόσον τα ως άνω μέλη Β. Χριστιανός και Δ. Κλαβανίδου, εφόσον δεν είχε συντελεστεί η παραίτησή τους έως τις 30.4.2008 και 2.5.2008 αντίστοιχα, έπρεπε να καλούνται και να συμμετέχουν ή να αναφέρεται στην προσβαλλόμενη απόφαση ότι απουσίαζαν λόγω κωλύματος σε τέσσερις κρίσιμες συνεδριάσεις που έλαβαν χώρα κατά το χρονικό διάστημα από 1.2.2008 έως 17.4.2008, ενώ η Δ. Κλαβανίδου στις συνεδριάσεις της 28.2.2008, 3.4.2008 και 17.4.2008 φέρεται να αναπλήρωσε τον Π. Κανελλόπουλο και όχι τον Β. Χριστιανό. Το ζήτημα, όμως, της νομιμότητας της σύνθεσης και συγκρότησής της καθής Επιτροπής κατά το χρονικό διάστημα έως 15.5.2008, στη διάρκεια του οποίου έλαβαν χώρα οι ως άνω τέσσερις συνεδριάσεις που επικαλείται η προσφεύγουσα, όπως και το ζήτημα της νομιμότητας της συμμετοχής στη σύνθεσης της Επιτροπής της Δ. Κλαβανίδου, που αντικαταστάουσε εξ αρχής το Β. Χριστιανό και όχι τον Π. Κανελλόπουλο, όπως εκ προφανούς παραδρομής αναγράφεται στα πρακτικά των συνεδριάσεων της Επιτροπής της 28^{ης}.2.2008, 3ης.4.2008 και 17^{ης}.4.2008, δοθέντος ότι το εν λόγω τακτικό μέλος διορίστηκε σε μεταγενέστερο χρόνο (21.5.2008), κρίθηκε αμετάκλητα με την 1770/2019 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, που δεσμεύει, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 57 παρ. 2 του π.δ. 18/1989, ως προς το συγκεκριμένο θέμα , το Δικαστήριο τούτο, το οποίο δεν δύναται να αποστεί από την κρίση της εν λόγω

Αριθμός Απόφασης: 2694/2021

ανααιρετικής απόφασης. Ως εκ τούτου, ο ανωτέρω λόγος πρέπει ν' απορριφθεί, προεχόντως, ως απαράδεκτος.

11. Επειδή, περαιτέρω, η προσφεύγουσα προβάλλει, μεταξύ άλλων, ουδεμία παράβαση του εθνικού και κοινοτικού δικαίου υπέπεσε, καθώς και υπήρξε καμία συμφωνία ούτε εναρμονισμένη πρακτική αυτής με την εταιρεία SHELL, όπως εσφαλμένα της αποδίδει η καθής Επιτροπή. Και τούτο, διότι η ίδια και η εταιρεία SHELL ενήργησαν, ως προς την πολιτική των εκπτώσεων που παρείχαν στους πρατηριούχους τους, χωρίς προσunenνόηση, δεν υπήρξε καμία απόδειξη της επικαλούμενης σύμπραξης (γραπτή συμφωνία, ηλεκτρονικά μηνύματα, συναντήσεις, εσωτερικά σημειώματα, ένορκες καταθέσεις, έγγραφα επιτόπιου ελέγχου κλπ), η οποία προϋποθέτει ένα ελάχιστο έστω επίπεδο μεταξύ τους επικοινωνίας, καθώς και ανταλλαγή πληροφοριών μέσω αμοιβαίων επαφών των εταιρειών. Επιπλέον, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι οι διαπιστώσεις του ελέγχου ως προς την αναλογία των παρεχόμενων από τις δύο εταιρείες εκπτώσεων οφείλεται σε συνειδητή παράλληλη συμπεριφορά των εταιρειών, κατά την οποία η μία εταιρεία θεμιτά παρατηρούσε και αντέγραφε τη συμπεριφορά της άλλης. Συναφώς, υποστηρίζει ότι το μερίδιο αγοράς που κατείχαν αθροιστικά οι δύο εταιρείες (38%) ήταν μικρό, γεγονός που δεν συνηγορεί στη δημιουργία εναρμονισμένης πρακτικής, ενώ η σύμπραξη δεν δικαιολογείται μόνο με αναφορά στο ειδικό βάρος του εμπορικού ονόματος (brand name) των δύο εταιρειών. Επιπλέον προβάλλει, ότι στη συμπληρωματική εισήγηση, που διαφοροποιήθηκε από την αρχική, επιχειρήθηκε αυθαίρετα ομαδοποίηση των νομών της ελληνικής επικράτειας και δεν αιτιολογήθηκε γιατί εξαιρέθηκαν από τον υπολογισμό των εκπτώσεων 16 νομοί, μεταξύ των οποίων οι τουριστικοί νομοί Χανίων, Ρεθύμνου, Ηρακλείου, Λασιθίου, Δωδεκανήσων αλλά και οι νομοί Ιωαννίνων, Κορίνθου, Θεσπρωτίας, Λευκάδας, Φωκίδας και Πιερίας, όπου δραστηριοποιούνται οι εν λόγω εταιρείες, γιατί οι νομοί Καστοριάς και Γρεβενών εκλήφθηκαν ως ένας νομός και γιατί η Θεσπρωτία δεν

Β Α

Αριθμός Απόφασης: 2694/2021

κατατάχθηκε μαζί με τη Λέσβο, παρόλο που είχε τον ίδιο μέσο όρο. Επίσης, ότι εσφαλμένα η συμπληρωματική εισήγηση προέβη σε στρογγυλοποίηση των καθαρών τιμών χονδρικής στο δεύτερο δεκαδικό ψηφίο, εκμηδενίζοντας τις παρεχόμενες εκπτώσεις, ενώ για τον ορθό υπολογισμό τους έπρεπε να ληφθεί υπόψη και το 3^ο δεκαδικό ψηφίο. Περαιτέρω, προβάλλει ότι για τον υπολογισμό των εξαχθέντων αποτελεσμάτων δεν έπρεπε να χρησιμοποιηθεί ο μέσος όρος, που δεν αποτελεί πρόσφορη μέθοδο, αλλά τα ατομικά στοιχεία κάθε πρατηριούχου, διότι ισοπεδώθηκαν οι διαφοροποιήσεις ανάμεσα στους πρατηριούχους, με συνέπεια την απώλεια κρίσιμων πληροφοριών, αλλά και ότι δεν υπολογίστηκε ορθά ο σταθμισμένος μέσος όρος, καθώς χρησιμοποιήθηκαν διαφορετικά στοιχεία για την ίδια και διαφορετικά για την εταιρεία SHELL. Τέλος, ισχυρίζεται ότι, κατά την επιβολή του ένδικου υπέρογκου προστίμου, η καθής Επιτροπή παρέβη την αρχή της αναλογικότητας και υπερέβη τα άκρα όρια της διακριτικής της ευχέρειας.

12. Επειδή, αντιθέτως, η Επιτροπή Ανταγωνισμού, με την έκθεση απόψεων και τα παραδεκτως κατατεθέντα υπομνήματά της, υπεραμύνεται του κύρους της προσβαλλόμενης απόφασης, εμμένει στις απόψεις της περί εναρμονισμένης πρακτικής της προσφεύγουσας με την εταιρεία SHELL και προβάλλει ότι, για τους ίδιους ως άνω λόγους, η προσφεύγουσα διέπραξε τις αποδιδόμενες σ' αυτήν παραβάσεις.

13. Επειδή, η επιβολή του ένδικου προστίμου ερείδεται στα δεδομένα της 4280/17.7.2006 συμπληρωματικής εισήγησης της Γ.Δ.Α, που υιοθετήθηκαν πλήρως με την προσβαλλόμενη απόφαση, σύμφωνα με τα οποία υπήρξε εναρμονισμένη πρακτική της προσφεύγουσας εταιρείας και της εταιρείας SHELL, ως προς τη διαμόρφωση κοινής αναλογίας εκπτώσεων ανά νομό το έτος 2003, μέσω της οποίας οι τελικές καθαρές χονδρικές τιμές πώλησης της αμόλυβδης βενζίνης των δύο εταιρειών εξισώνονταν, ενέργεια που είχε ως αποτέλεσμα την αισθητή νόθευση του ελεύθερου ανταγωνισμού στη σχετική αγορά και επέδρασε σοβαρά στο

Αριθμός Απόφασης: 2694/2021

ενδοκοινοτικό εμπόριο. Τα ανωτέρω συμπεράσματα εξήχθησαν από τη στατιστική και οικονομετρική επεξεργασία των οικονομικών στοιχείων που παρέθεσαν οι δύο εταιρείες, από την οποία προέκυψε, κατά την εκτίμηση της επικαλούμενη κοινή αναλογία μεταξύ των μέσων όρων των εκτιμήσεων των δύο εταιρειών, γεγονός που, σύμφωνα με την προσβαλλόμενη απόφαση, προϋποθέτει γνώση και δεν μπορεί να εξηγηθεί με άλλο τρόπο, παρά μόνο εάν υπήρξε μεταξύ των δύο εταιρειών προσυεννόηση ως προς τη διαμόρφωση της τιμής. Ωστόσο, η εκτίμηση αυτή δεν συνεπικουρείται από κανένα άλλο στοιχείο της δικογραφίας, καθώς από τον έλεγχο που διενήργησε η Γ.Δ.Α. και όσα προέκυψαν κατά την ακροαματική διαδικασία δεν προέκυψε κανένα άμεσο ή έμμεσο αποδεικτικό στοιχείο (ιδιωτικό συμφωνητικό μεταξύ των δύο εταιρειών, ανταλλαγή μηνυμάτων, συναντήσεις στελεχών, εσωτερικά σημειώματα, καταγγελίες, ένορκες καταθέσεις που να επιβεβαιώνουν την επικαλούμενη σύμπραξη, αποδεικτικά στοιχεία επιτόπιου ελέγχου) από το οποίο να προκύπτει άμεση ή έμμεση επαφή ή κάποια μορφή ελάχιστης έστω επικοινωνίας μεταξύ των δύο εταιρειών. Περαιτέρω, το Δικαστήριο λαμβάνει υπόψη ότι το κρίσιμο έτος 2003 : α) η σχετική αγορά της απλής αμόλυβδης βενζίνης ήταν συγκεντρωμένη, καθότι τέσσερις εταιρείες πώλησης πετρελαιοειδών (η εταιρεία E.K.O. A.B.E.E. με ποσοστό 22%, η προσφεύγουσα με ποσοστό 20%, η εταιρεία SHELL με ποσοστό 18% και η εταιρεία AVINOIL με ποσοστό 8%) κατείχαν το 68% του μεριδίου της αγοράς, ενώ οι λοιπές εταιρείες, που δραστηριοποιούνταν στο χώρο, κατείχαν μόλις το 32% της αγοράς, β) το προϊόν της απλής αμόλυβδης βενζίνης ήταν ομοιογενές και γ) οι δύο εταιρείες BP και SHELL, που είχαν σχεδόν το ίδιο όγκο πωλήσεων, αγόραζαν βενζίνη από τους ίδιους προμηθευτές (διυλιστήρια ΕΛΠΕ και MOTOR OIL), στις ίδιες σχεδόν ποσότητες και, συνεπώς, και τιμές, είχαν τα ίδια μεταφορικά έξοδα, καθόσον τα κόμιστρα μεταφοράς των δημοσίας χρήσεων βυτιοφόρων ήταν αγορανομικώς καθορισμένα και κοινά για όλες τις εταιρείες, παραπλήσιο εργατικό κόστος και αριθμό αποθηκευτικών χώρων και πρατηρίων, παρόμοια οργάνωση και επιχειρηματική νοοτροπία -ως πολυεθνικές εταιρείες- και διέθεταν την ίδια

AB AS

Αριθμός Απόφασης: 2694/2021

φήμη και ισχύ στη σχετική αγορά. Από το σύνολο των ανωτέρω στοιχείων, συνδυαστικά εξεταζόμενα και συνεκτιμώμενα, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, αφενός δεν προκύπτει συμφωνία -έστω και τεκμαιρόμενη - μεταξύ των εταιρειών BP και SHELL με αντικείμενο την υιοθέτηση κοινής εκπτώτικης πολιτικής και αφετέρου αιτιολογείται εύλογα η αναλογία των εκπτώσεων επί της χονδρικής τιμής της αμόλυβδης βενζίνης που παρατηρείται στους 35 νομούς, για τους οποίους η προσβαλλόμενη απόφαση υιοθέτησε τις διαπιστώσεις της συμπληρωματικής εισήγησης, η οποία, πάντως, εσφαλμένα αποσύνδεσε το ύψος των παρεχόμενων εκπτώσεων από τις συνθήκες που τις διαμορφώνουν, ήτοι την πιστωτική πολιτική των εταιρειών προς τους πρατηριούχους τους, τις τιμές κτήσεως της πρώτης ύλης, το μεταφορικό και εργατικό κόστος, το χρηματοδοτικό κόστος των επενδύσεων των δύο εταιρειών και τους όγκους των πωλήσεων της απλής αμόλυβδης βενζίνης και εν γένει από το γενικότερο οικονομικό πλαίσιο και την αγορά στην οποία εντάσσονται, παράμετροι που σε συνδυασμό με τις συνθήκες τοπικού ανταγωνισμού καθορίζουν το ύψος των εκπτώσεων, αποδίδοντάς τες αποκλειστικά σε εναρμονισμένη πρακτική των δύο εταιρειών. Με τα δεδομένα αυτά, η υπό εξέταση συμπεριφορά των εταιρειών BP και SHELL ανταποκρινόταν στις συνήθεις συνθήκες ανταγωνισμού της σχετικής αγοράς και δικαιολογείται επαρκώς από τα προαναφερόμενα χαρακτηριστικά της. Ως εκ τούτου, δεν υπάρχουν ενδείξεις ότι το έτος 2003 υιοθετήθηκε κοινή εκπτώτικη πολιτική από τις δύο αυτές εταιρείες, κατόπιν συμφωνίας -έστω και τεκμαιρόμενης - συνεννόησης ή εν τοις πράγμασι συνεργασίας, η οποία να συνιστά έμμεση συμφωνία τιμών κατά παράβαση του άρθρου 1 του ν. 703/1977 και του άρθρου 81 της ΣυνθΕΚ, με σκοπό τον περιορισμό του ανταγωνισμού στη σχετική αγορά της απλής αμόλυβδης βενζίνης, το δε Δικαστήριο ενόψει των ανωτέρω δεν δύναται να συνάγει περί του αντιθέτου τεκμήριο. Εξάλλου, η παρατηρούμενη αναλογία του ύψους των παρεχόμενων εκπτώσεων, που υπολογίστηκε με στρογγυλοποίηση στο δεύτερο δεκαδικό ψηφίο, το οποίο, όμως, δεν επιτρέπει την εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων ως προς τις αναλογίες των μέσων τιμών των δυο εταιρειών, αλλά και με τη χρήση μέσων όρων για τις τιμές της αρχικής

Αριθμός Απόφασης: 2694/2021

χονδρικής τιμής πώλησης, των εκπτώσεων και της τελικής χονδρικής τιμής πώλησης ανά νομό, με αποτέλεσμα η όποια τυχόν διαφορά σημειώνεται ανά μήνα μέσα στο κρίσιμο έτος να μην μπορεί να απεικονιστεί στο φαίνεται να οφείλεται σε θεμιτή κατά νόμο παράλληλη συμπεριφορά επιχειρηματικών τους δραστηριοτήτων. Κρίνοντας, επομένως, η Ανταγωνισμού ότι η παράλληλη αυτή συμπεριφορά, για την οποία υπάρχει, σύμφωνα με τα ανωτέρω, εύλογη οικονομική εξήγηση, στοιχειοθετεί εναρμονισμένη πρακτική, εκτίμησε εσφαλμένα τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης και εσφαλμένα επέβαλε στην προσφεύγουσα πρόστιμο για παράβαση των άρθρων 1 του ν. 703/1977 και 81 της Συνθ ΕΚ, κατ' αποδοχή του σχετικού λόγου της προσφυγής ως βάσιμου, ενώ παρέλκει ως αλυσιτελής η εξέταση των λοιπών προβαλλόμενων από την προσφεύγουσα λόγων.

14. Επειδή, κατ' ακολουθίαν, η υπό κρίση προσφυγή πρέπει να γίνει δεκτή, όπως και οι πρόσθετοι λόγοι και να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού κατά το μέρος που αφορά την προσφεύγουσα. Περαιτέρω, πρέπει να αποδοθεί το σύνολο των καταβληθέντων παραβόλων στην προσφεύγουσα (άρθρο 277 παρ. 9 του Κ.Δ.Δ.) και, κατ' εκτίμηση των ανωτέρω περιστάσεων, να απαλλαχθεί η καθής Επιτροπή από τα δικαστικά έξοδα αυτής (άρθρο 275 παρ. 1 του ΚΔΔ).

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

Δέχεται την προσφυγή και τους πρόσθετους λόγους

Ακυρώνει την 421/Ν/20.11.2008 απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού κατά το μέρος που αφορά την προσφεύγουσα.

Διατάσσει την απόδοση των καταβληθέντων παραβόλων στην προσφεύγουσα.

Απαλλάσσει την Επιτροπή Ανταγωνισμού από τα δικαστικά έξοδα της προσφεύγουσας.

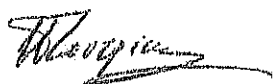
Handwritten initials

Αριθμός Απόφασης: 2694/2021

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στην Αθήνα στις 5 Ιουλίου 2021.

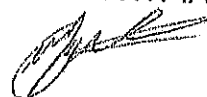
Η απόφαση δημοσιεύτηκε στην ίδια πόλη σε έκτακτη, δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριο του Δικαστηρίου, στις 29 Οκτωβρίου 2021 με τη συμμετοχή στη σύνθεση του Ηλία Σαπουνά Εφέτη ΔΔ, λόγω προαγωγής του Δημητρίου Χ. Τοπάλογλου στο βαθμό του Προέδρου Εφετών ΔΔ και τοποθέτησής του στο Διοικητικό Εφετείο Πειραιά.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΠΑΝΑΓΗΣ ΚΟΥΤΡΙΚΗΣ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ

ΜΑΡΙΑ ΔΡΑΞΙΩΤΗ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΑ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΚΡΙΒΕΣ Φ/ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

Αθήνα ...30.10.2021

Ο Γραμματέας

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΣΠΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ

100

100

